

Juni 2022 Jaargang 3 Nr 4

Beste leden, donateurs en andere lezers,

Rood, roze, wit, paars, geel. Dit zijn de kleuren die je op dit moment fietsend of wandelend tegenkomt. Koekoeksbloem, Zuring, Margriet, Brunel, Boterbloem en op de wat rattere en voedselarmere gronden Orchideeën en Rataleaar. Over natte(re) gronden sprekend, na een natte winter waarin het water met bakken uit de hemel kwam, zijn de waterbuffers alweer vrijwel leeg. Vooral de afgelopen weken is het waterpeil in veel gebieden snel gedaald. En dat terwijl de zomer nog moet komen. Deskundigen maken zich ernstig zorgen over de negatieve effecten van de droogte op de natuur en luiden daarom de noodklok. "Ons watersysteem moet nu van de droogte op de natuur en luiden daarom de noodklok. "Ons watersysteem moet nu van de droogte op de natuur en luiden daarom de noodklok. "Ons watersysteem moet nu van de droogte op de natuur en luiden daarom de noodklok. Gelukkig hebben we de laatste weken van mei en begin juni wel weer wat regen ontvangen en is de natuur voorlopig weer flink opgefrist.

Hartelijke groet,
Het afdelingsbestuur van IVN Westerkwartier e.o.

Gevlekte rietorchis (Foto's van Catharina Arkema tenzij anders vermeld) Foto bovenaan: Klaproos

Hoe goed kent u de streek? De foto's van de vorige keer:

In onze fotobrief 'Hoe goed ken jij je streek' eerst weer de oplossing bij twee foto's uit de vorige Nieuwsbrief.

In beide foto's komt het Groningse woord 'Nie' voor nieuw voor.

Foto 1
U kijkt hier naar de Niuderkerk met daarvoor het Monument Haringeters in **Niekerk**.
In 1476 liet Menno Jeltema een legaat in de vorm van een groot stuk land na aan de voorgdij van het Pepergasthuis in Groningen onder de eeuwigdurende verplichting, dat jaarlijks onder de armen van het Faan een ton haring zou worden uitgereikt.

De voorgdij heeft zich elk jaar aan deze verplichting gehouden, maar klemt de verplichting in 1979 af. Sindsdien is de Menno Jeltema Stichting opgericht, die zich ten doel stelt om deze traditie in stand te houden. Traditiegetrouw gaan paard en boerenwagen op de woensdag voor Pasen door de straten van Niekerk, Oldekerk en Faan met de haringen in een houten ton. De koetsier ment de paarden, de bijrijder luidt de bel om de dorpsbewoners te attenderen op de haringuitreiking bij de kerk. De haringen zijn tegenwoordig bestemd voor alle inwoners van Niekerk, Oldekerk en Faan. Sinds 30 september 2017 is deze traditie uit 1476 officieel toegevoegd aan de 'Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed Nederland'.

Foto 2
U ziet hier de 13e -eeuwse Romano gotische kerk in het centrum van het oude wierdedorp **Niehove**. Nadat rond 800 de Lauwerszee was ontstaan, kwam Niehove (toen nog Suxwort of Suixwerd = Zuidwierde) op het eiland Humsterland te liggen. Het dorp was onder die naam de hoofdplaats van het voormalige Waddenland Humsterland. Als je hier gaat staan, tussen de huisjes van rood baksteen, is het nog net zo als eeuwen geleden. De kerk staat in het midden van het dorp, bovenop de wierde. Van bovenaf gezien is Niehove een soort spinnenweb. Om de kerk heen staan, in twee cirkels gebouwd, de huizen van het dorp met de achterkanten naar de velden gekeerd. Vanaf de kerk lopen smalle kerkenpaden naar de lagergelegen ringweg. Het gehele dorp is beschermd dorpsgezicht.

Beide bovenstaande foto's zijn gemaakt door Herman de Meijer.
Meer [achtergrondinformatie](#) bij bovenstaande twee foto's vindt u op onze website.

Hoe goed kent u de streek? Hier ziet u de nieuwe foto's:

Onderstaand opnieuw twee foto's van Herman de Meijer die beide met vervoer over water te maken hebben.

Wellicht deze keer niet al te moeilijk, maar toch: "Weet u waar dit is?"

Foto 1 Hebt u hier ook wel eens staan wachten tot het licht weer werd gedooft?

Foto 2 Waar nu deze brug ligt, voer in 1955 het laatste schip door de sluis.

Mail uw antwoord op deze nieuw gefotografeerde plekjes, naar:
ivnwesterkwartiereo@gmail.com

Oproep

In de voormalige schaapskooi in familiepark Nienoord zal een natuur- en cultuureducatief beleefcentrum worden opgezet. Voor de inrichting van twee diorama's zijn we op zoek naar opgezette dieren. Heeft u een opgezet dier dat in onze omgeving voorkomt dat u zou willen doneren of in bruikleen zou willen geven? De denken valt aan vogels, of dat nou een bosuil, buizerd of roodborstje is. Maar ook zoogdieren zoals bijvoorbeeld vos, reekalf, of eekhoorn zijn van harte welkom.

Als u denkt, die heb ik nog op zolder liggen maar is niet meer in goede staat: we hebben contact met een preparateur die de dieren kan restaureren, mocht dat nodig zijn. Mocht u iets voor ons hebben, of meer informatie willen, dan kunt u mij mailen op edlthbar@gmail.com, of bellen op 06-18962893. Als ik niet opneem ben ik aan het werk en kunt u een boodschap inspreken, dan bel ik terug.

Maai Mei Niet 2022, vervolg

In de vorige Nieuwsbrief probeerden we u te verleiden mee te doen met **Maai Mei Niet**. Is het gelukt om (een deel van) het gazon om te toveren tot bijenoesas vol bloemen? Want zo hebt u wellicht zelf ervaren, er staan meer planten in uw gazon dan gras alleen? Die komen tot bloei zodra u een (gedeelte van) het gazon in bloei laat komen. Daar profiteren bijen en vlinders van. Kijk hier.

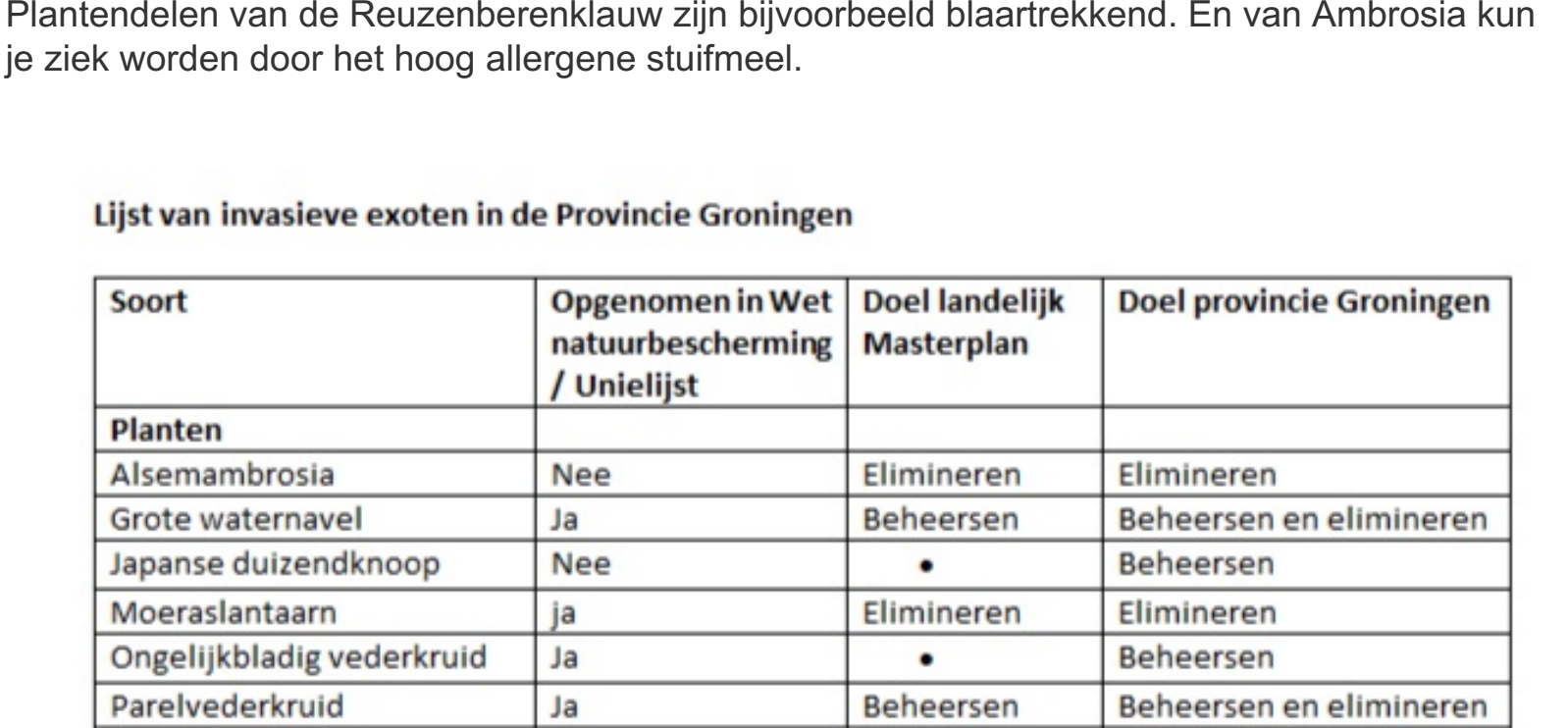

Zo kleurrijk als op bovenstaande foto (van Herman de Meijer), gefotografeerd eind mei aan de Jouwer, is het waarschijnlijk nog niet. Dat vraagt tijd. Maar nu, nu gaan we maaien. .... of, misschien toch (nog) niet? Uw van de maaiers gepaarde (stukje) gazon waarin planten tot bloei zijn gekomen heeft voor het grootste deel nog geen zaad geproduceerd voor een volgende generatie. Dus wellicht hebt u de moed nog wat langer te wachten. De grassen die eruiten staan bieden weer voedsel voor diverse graslandvlinders. Vlinderpoppen vormen er een veilig plekje en ook andere insecten profiteren er op meerdere manieren van. Wellicht moet u even iets aan weerstand overwinnen, maar de natuur is er enorm blij mee. Als u echt wilt zien waarvoor u het doet, ga dan eens door de knieën, of leg uzelf in het gras of op een kleed en kijk gewoon een poosje naar wat er aan klein leven voor uw ogen passeert. Proberen? Nee, doen! En houd uw fototoestel bij de hand!

Natuur-cultuur?

Deze zomer vindt in Friesland het evenement NACADIA plaats. Een veelheid aan activiteiten, die op de een of andere creatieve wijze met natuur te maken hebben. Hier (arcadia.frl) vindt u meer informatie. We lichten er een paar uit:
Een bos dat de hele zomer "wandelt" door Leeuwarden
Een parade van muller door de straten van de stad (12 juni)
Sprakmakende kunst in het parklandschap van Oranjewoud
Enorme insecten van 3 juli tot 14 augustus in Tytsjerk
• Speciale expositie in het Fries Museum
Er is nog heel veel meer te doen. Sommige activiteiten zijn ook heel geschikt voor kinderen. Kijk eens, wat er van uw gading is.

Foto onder: Blaasillene

Invasieve exoten

Naar aanleiding van een op de ALV uitgesproken zorg over zich snel uitbreidende invasieve exoten hebben we enkele vragen aan de gemeente gesteld. Maar eerst, wat zijn invasieve exoten?
Het zijn exotische planten- of diersoorten die niet op eigen kracht maar door de mens in Nederland terecht zijn gekomen. En ze zijn invasief vanwege hun explosieve verspreiding en de negatieve gevolgen daarvan voor natuur, volksgezondheid, veiligheid en economie.

Uit antwoorden van de betrokken beleidsmedewerker groen van de gemeente Westerkwartier blijkt dat er een goed monitoringstelsel functioneert om groeiplaatsen te inventariseren. Ze worden grafisch en administratief vastgelegd in een beheerssysteem (GBI6). De gemeente sluit daarbij aan bij het provinciale project EXIT (Exoten in Toom). De Provincie is in dezen het gevoegd gezag.
Het werkprotocol binnen onze gemeente is gericht op actief beheeren van de exoot in kwestie en uitbreiding zien te voorkomen (zaden, vegetatieve vermeerdering door wortelresten en plantendelen). Daarbij is men wel van mening dat we zullen moeten leren leven met invasieve exoten. Het behoort veelal niet meer tot de mogelijkheden om de exoot in kwestie uit te roeien. T.a.v. landplanten gaat het binnen de gemeente Westerkwartier in principe om alle soorten die op de Unielijst (lijst onderaan dit artikel) worden vermeld. In de praktijk gaat het dan vooral om Reuzenberenklauw, diverse soorten Japanse duizendknoop, Reuzenbalsemien en Ambrosia (spec).

Grote waternavor (Boven)
Reuzenberenklauw (Onder) Beide foto's van Herman de Meijer.

De bestrijding van de landplanten komt neer op 4 keer per jaar maaien en afvoeren. Om plantendelen onschadelijk te maken wordt het materiaal afgevoerd naar een gecertificeerde verwerker.
Het beheer van de invasieve exotische waterplanten (grote waternavor, parelvederkruid, watercrassula, waterunisbloem ed.) komt neer op geregeld hekkelen en maaiakorven.
Meldingen van invasieve exoten in de openbare ruimte kunnen door bewoners en organisaties worden gedaan via het Meldingssysteem Openbare Ruimte: [Zie link](#).
Volledigheidshalve: het gaat dus alleen om invasieve soorten in de openbare ruimte (op gemeentelijke grond dus). Daarbij: neem de bestrijding vanuit het oogpunt van volksgezondheid niet zelf ter hand! Plantendelen van de Reuzenberenklauw zijn bijvoorbeeld blaatrekkend. En van Ambrosia kun je ziek worden door het hoog allergene stuifmeel.

Lijst van invasieve exoten in de Provincie Groningen

Soort	Opgenomen in Wet natuurbescherming / Unielijst	Doel landelijk Masterplan	Doel provincie Groningen
Planten			
Alsemambrosia	Nee	Elimineren	Elimineren
Grote waternavor	Ja	Beheersen	Beheersen en elimineren
Japanse duizendknoop	Nee	•	Beheersen
Moeraslantaarn	Ja	Elimineren	Elimineren
Ongelijkbladig vederkruid	Ja	•	Beheersen
Parelvederkruid	Ja	Beheersen	Beheersen en elimineren
Reuzenbalsemien	Ja	Beheersen	Beheersen
Reuzenberenklauw	Ja	Beheersen	Beheersen
Smalle waterpest	Ja	•	Beheersen
Verspreidbladige waterpest	Ja	Beheersen	Beheersen
Waterhyacint	Ja	Elimineren	Geen (overwintert niet)
Watercrassula	Nee	•	Beheersen
Waterunisbloem	Ja	Beheersen	Beheersen en elimineren
Waterwaaijer	Ja	Beheersen	Beheersen
Insecten en Dieren			
Aziatische Hoornaar	Ja	Elimineren	Elimineren
Nijlgans	Ja	Beheersen	Beheersen
Rosse stekelstaart	Ja	Elimineren	Elimineren
Wasbeer	Ja	Beheersen	Beheersen
Wasbeerhond	Ja	Beheersen	Beheersen

Activiteiten overzicht

Als laatste ook in deze Nieuwsbrief kort aandacht voor onze en aan ons rakende activiteiten voor de komende periode op een rij.

Wekelijks wandelingen op dinsdag- en woensdagochtend van 9.30 uur - ca. 11.30 uur

11 juni	Slootjesactiviteit Oostindie/Leek	10.00 uur
12 juni	Slootjesactiviteit Kuzemerkoop/Oldekerk	14.00 uur
Maand juni	IVN-Campagnemaand rondom gif (met ASN & N&M)	
17-26 juni	Week van de Invasieve Exoten	
25 juni	Memory walk - Leek	
09 juli	Zomeravondwandeling Nienoord/Leek	19.30 uur
22 of 23 juli	Nachtvlinders - Camping Lettelb/Lettelbert	22.00 uur

Informatie over al deze activiteiten, en meer, kunt u uitgebreid terugvinden op onze [website](#) (IVN Westerkwartier e.o.)

Gespot

Waar: Noorderriet (NAM-locatie Grijskerk)
Wat: Weidebeekjuffer (foto van C. Arkema)

Bron: Wikipedia
De **weidebeekjuffer** (*Calopteryx splendens*) is een 45 à 48 mm grote juffer uit de familie van de **beekjuffers** (*Calopterygidae*), die in Nederland en België vrij algemeen voorkomt bij stromend water van redelijke kwaliteit. In het westen van Nederland is hij zeldzaam. De soort is over vrijwel heel Europa verspreid. De weidebeekjuffer vliegt van mei tot september, bij voorkeur bij langzaam stromende beken, maar ook bij rivieren en kanalen. Door de vlinderachtige vlucht vormen ze een opvallende verschijning.

We hopen u de komende tijd weer veelvuldig te mogen verwelkomen bij onze activiteiten.

Hartelijke groet,
uw afdelingsbestuur

Foto onder: Koekoeksbloem

